

F
CONSULAAT GENERAAL
DER
NEDERLANDEN.

12627

PRETORIA,

11 October 1901

a copy

No. 858/103

B. van Breugel

Exh. dd. 19⁴/₁₁ 01

3 bijlagen

AFGEDAAN

6 NOV. 1901

Hoogwelgeboren Heer

Sedert eenigen tijd
verdachten de Militaire Autoriteiten een
Nederlandsche onderwijzeres, Mevrouw
Bastiana van Breugel van spionneren.
Gevormde dame was ruim een jaar voor
het begin van den oorlog tot onderwijzeres
aan de Staatsmeisjesschool aangesteld.
Gedurende den oorlog was zij werkzaam als
verpleegster van het Rode Kruis bij
verschillende ambulances o.a. onder leiding
van Mevrouw Ameshoff. Van de Nederlandsche

Den Hoogwelgeboren Heer

M. R. Melvil Baron van Lynden

Minister van Buitenlandsche Zaken

H. Gravenhage.

CONSULAT GÉNÉRAL
NÉDERLANDEN

Ambulance van Dr. Famerier keerde zij in het
begin van dit jaar van de Boerenlinies naar
Pretoria terug. Bij aankomst hier ter plaats
hielden de Militaire Autoriteiten haar voor
enen man in vrouwenkleederen en slechts na
ene verklaring van Mevrouw Ameshoff werd
zij in vrijheid gesteld.

In Augustus j.l. werd Mej. van
Brenzel op mijne aanbeveling als vrijwillige
verpleegster in het burgerkamp te Potchefstroom
doch spoedig moest zij terugkeren wegens
een door de Censuur aangehouden brief gericht
aan een vriendin, waarin een beschrijving
van blokhuisen langs de spoorweglijn voorkwam.
De Militaire Gouverneur sprak met mij
over die zaak en gaf te kennen, dat het
maas beter voor Mej. van Brenzel zou zijn
om naar Nederland terug te keeren.

Bij een huissaking in hare kamer
had de politie een notitieboekje met
teekeningen van blokhuisen bij Pretoria gevonden

Generaal Maxwell had een onderhoud met haar en gaf toen bevel, dat zij in het vrouwenkamp te Pretoria zou blijven tot haar vertrek naar Nederland.

Wegens hare warme sympathie voor de Boerszaak achtte ik het wel mogelijk, dat zij op eenigerlei wijze assistentie aan de Boeren zou hebben verleend en na een gesprek met haar kwam mij haar vertrek naar Nederland bepaald raadzaam voor.

Den 5ten October ontving ik van haar een dringend verzoek om hulp en begaf mij onmiddellijk naar den Provost Marshal.

Majoor Poore deelde mij mede, dat bij onderzoek door militaire geneesheeren was geconstateerd, dat Bastiana van Brengel geen vrouw maar een niet volkomen ontwikkeld man was.

Hij liet mij de in afschrift hiërinerensgaande medische verklaringen lezen en zeide, dat van Brengel mannenklederen zou hebben aan te trekken alvorens naar Nederland te worden gezonden. Ofschoon er voldoende aanwijzingen

waren, om hem als spion voor een krijgsraad te brengen, wenschten de Militaire Autoriteiten in dit zeer bijzondere geval niet tot vervolging over te gaan. Majoor Dore deelde mij verder mede, dat van Brengel weigerde zich als man te kleden en zeide, dat zulkz tot groote moeilijkheden aanleiding kon geven.

Ik wees genoemden officier op het feit, dat van Brengel als vrouw was opgevoed en als onderwijzeres en verpleegster in functie was geweest. Met het oog daarop gaf ik in overweging om die persoon in zijn eigen klederen naar Nederland te laten terugkeeren, waartoe de Autoriteiten de noodige maatregelen konden nemen. De Provost Marshal achtte het strijdig met de wet om een man in vrouwenklederen te laten keeren. Bovendien zou van Brengel te Durban weder in groote moeilijkheden kunnen komen, indien hij daar in vrouwenklederen aankwam.

Bij een onderhoud met van Brengel

No. 858 / 103 Vervolg.

verklaarde dese als vrouw te zijn opgevoed en eerst op zijn 20^e jaar te hebben bemerkt, dat hij geene vrouw was. Op raad van een geneesheer zonder zijn anders hem als meisje bij den burgerlijken stand hebben aangegeven. Van Breugel verzocht in zijn eigen kleedren naar Nederland te mogen terugkeeren, ten einde met zijn anders verder te overleggen.

Zondagmorgen bezocht ik de politieke gevangenen Bahder, de Veer, Graamans, Wesselink en Artser en had vervolgens een onderhoud met den Assistent Provost Marshal over van Breugel.

Naar aanleiding van het in afschrift hiemevensgaant schrijven van dien officier antwoordde ik, dat ik bereid was de verblijfkosten te Durban en de reiskosten naar Nederland te betalen, indien v. B. den volgenden dag in zijn eigen kleedren

Kon vertekken. Op die wijze zou de zaak
althans voorloopig geheim hebben kunnen
blijven.

Zondagnacht te onstreeks 4 uur
verhok van Brengel in mannenkleederen naar
Natal en route naar Europa, nadat, volgens
mededeeling van eenen vanden Transvaler,
zijn lange haren nog in het kamp waren
afgeknipt.

Mit eenen brief van den Vader
van Bastiana van Brengel, begin Juli
ontvangen, bleek mij, dat dese te
Ysselmuiden gevestigd is.

Andermaal gelieve Uwe Excellentie
de verzekering mijner bijzondere hoogachting
te aanvaarden.

J. J. Smelt Nieuwenhuis

Abschrift.

no 12627/1901.

A. 189.

Proost Marshal's Office
Army Head Quarters
Pretoria 6th October 1901

Sir,

In continuation of our conversation of this morning, I am directed to say that if you will undertake the expense of van Blengel's journey to Holland and arrange for his stay at Durban pending embarkation to be free of cost to the British Government, he will be sent to Durban to-morrow at Government expense. The bearer will wish if you will be so kind as to let him have a reply.

I am, Sir,

your obedient servant
(sig) W. Bonham, Capt
Assistant Proost Marshal

The Netherlands Consul General
Pretoria.

Pretoria 6th October 1901

Sir,

In reply to your letter of even date I am willing to pay the expenses of van Blengel's journey to the Netherlands

and for her stay in Durban if you will allow her to remain in her own clothes and send her away to-morrow.

I should feel obliged if you would send me a copy of the two medical certificates regarding this case at your earliest convenience.

I am, Sir,

your obedient servant
(sig) J. J. Ormelis Niemann
Consul General for the Netherlands

To Major Poore
Provost Marshal
Pretoria

Confidential

Provost Marshal's Office
Army Head Quarters,
Pretoria, 8th October 1901

Sir,

I herewith send you two medical reports on Bastiaan van Brongel. I shall be very glad if you will kindly return me the enclosed drawing of figure (1) and figure (2).

I have the honour to be
Sir,

your obedient servant
R. H. Poore Major
Provost Marshal

The Consul General
for the Netherlands, Pretoria

Afsien voor legalisatie der
handteekening van den
Major A. M. P. P. P., Provost
Marshall.

Pretoria 11 October 1901

De Consul General der Nederlanden

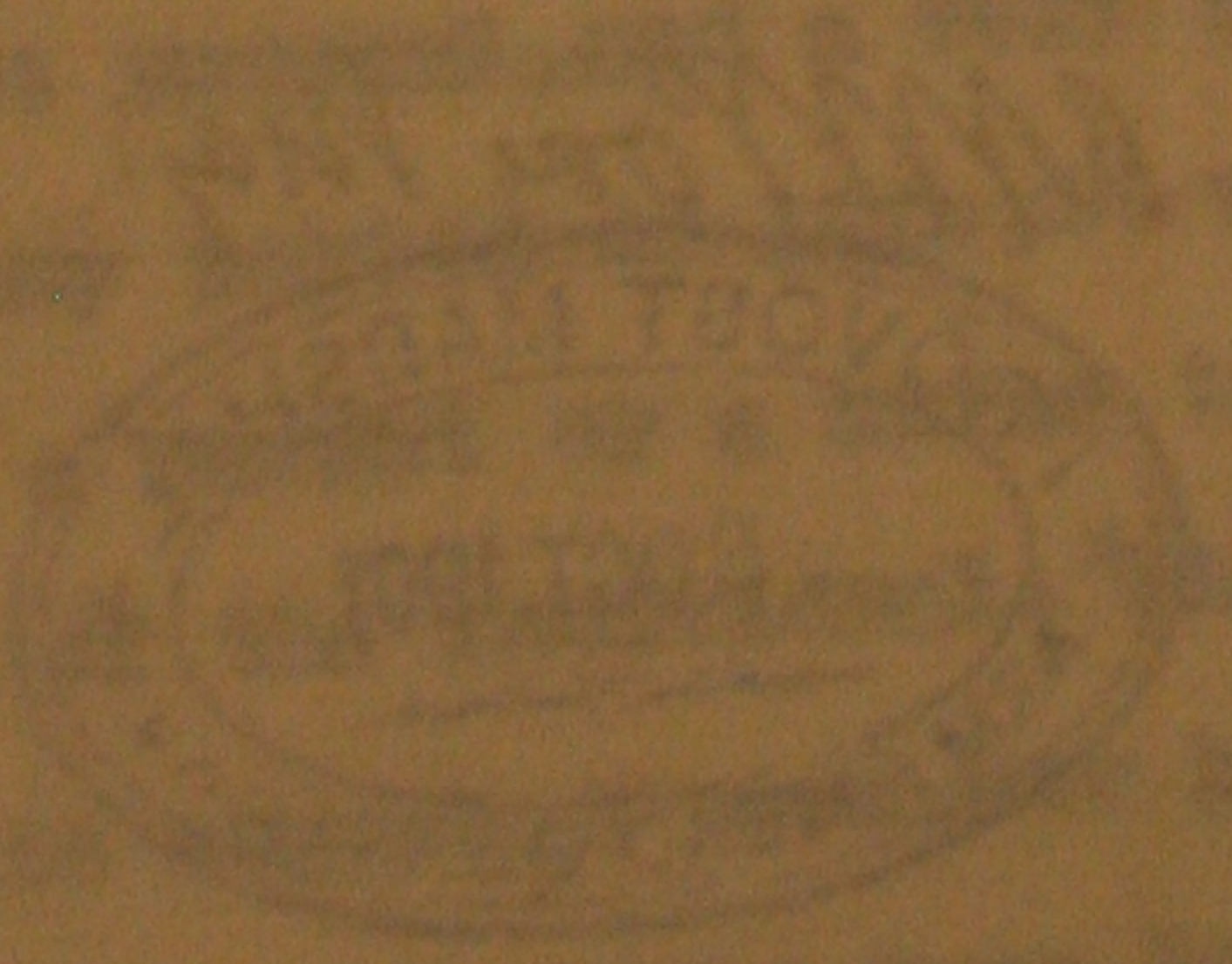
J. J. van Veenendaal

On examination of the genital organs, the testes are found to be on the right side there is no sign of a testis, nor is there a cord in the inguinal canal. On the left side there is a very small ill-developed testis, with a thin cord. The penis is rudimentary and is concealed behind the scrotum but on further examination the gland is found free and developed this small, and the orifice of the urethra opens at the centre, the orifice of the penis is present, but not developed and concealed by the scrotum. There is no sign of a vagina, or any female organs.

Having regard to the above facts I regard the person as a male.

(A. M. P. P., G. P. S., R. A. V. C.)

Pretoria, 30 Sept. 1901.

ad 12627/1901. A. 189.

The Provost Marshal,
ARMY HEAD QUARTERS,

I have examined a person named Bastiana Van Breugel. He is dressed as a female, with long hair, the voice is masculine, also the breasts, but the appearance is generally feminine, and I am of opinion that probably he has been brought up as a female.

On examination of the genital organs, the first view is that they are feminine, the scrotum resembling the labia. On the right side there is no sign of a testicle, nor is there a cord in the inguinal canal. On the left side there is a very small ill-developed testicle, with a thin cord. The penis is rudimentary and is concealed behind the scrotum but on further examination the gland is found free and developed but small, and the orifice of the urethra opens at the centre, the crura of the penis are present, but not developed and concealed by the scrotum. There is no sign of a vagina, or any female organs.

Having regard to the above facts I regard the person as a male.

(Sd) W Mould, Capt., R.A.M.C.

Pretoria, 30 Sept. 1901.

Certified true copy

RMM Pone Maj:

no 12627/1901. A. 109.

October 4th, 1901.

Report on Medical Examination of
Bastiana van Breugel.

I examined the above on Oct. 3rd 1901 - an individual of a tall masculine appearance with a deep voice, but dressed in female attire. When stripped down to the chemise and drawers, the general conformation of the body was that of a male; the shoulders were fairly broad and square; the hips were narrow. There was no development whatever of the mammary glands, on the contrary the breasts were flat and the nipples small, like a man's. The genital organs were undeniably those of a male, although somewhat malformed. The penis was very nearly normal in size, and, during the necessary manipulation, showed a tendency to erection. The malformation appeared on the under surface of the penis - The urethra, instead of running up to the top of the penis, stopped somewhat less than two inches from the tip, and opened there by a small slit like orifice. A fibrous band joined this orifice with the frenum, and by its shortness seemed to draw the top of the penis downwards and backwards. The scrotum was practically a normal scrotum, though somewhat tucked up, and not so pendulous as usual. The left testicle, though slightly smaller and softer than the fully developed organ, was easily felt. The right testicle had not descended beyond the external abdominal ring, where however it could be readily differentiated. It was small and atrophied. This is a not unusual, and a very slight case of arrested development. At any period of life, it would be practically impossible for a parent or a nurse to have made any mistake as to the sex of the individual. There was no division of the scrotum as is somewhat seen, nor behind the scrotum was there any cleft which could have led anyone to doubt the sex of the proprietor.